

Gemeenteraad

Zitting van 24 november 2020
Bedrijfsvoering - Ontvangst

2020_RAAD_00054 - Harmoniseren van regelingen inwonersinitiatieven - besluitvormen

Overlegd met

Lina van Veen, Sjoerd Hamstra en Christiaan Charité.

Portefeuillehouder

T. Bijl

Samenvatting

Op dit moment kennen we meerdere regelingen om inwonersinitiatieven te ondersteunen. De wel bekende regelingen voor Plaatselijke Belangen en Wijkverenigingen (PBW's), het zogenaamde koppengeld, de Dorpenmatrix én sinds vorig jaar de tijdelijke regeling Inwonersinitiatieven zijn goud waard.

Alle drie regelingen beogen hetzelfde doel; namelijk het ondersteunen en stimuleren van inwonersinitiatieven die de leefbaarheid in een kern, wijk of buurt verhogen. Om de bereikbaarheid en laagdrempeligheid te verhogen, stellen we voor om deze regelingen te harmoniseren tot één regeling. Deze nieuwe regeling is, met uitsluiting van het zogenaamde koppengeld, gebaseerd op de uitgangspunten van de huidige tijdelijke regeling Inwonersinitiatieven zijn goud waard. De belangrijkste kenmerken van deze regeling zijn dat een externe adviescommissie adviseert over de aanvragen en een maximale subsidiering kent van 80% van het aangevraagde bedrag.

De huidige verordening Kernen- en wijkenbeleid 2002 kan hiermee worden ingetrokken. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Daarvoor komen Nadere regels (bevoegdheid college), gebaseerd op de Algemene subsidieverordening 2018, in de plaats.

Beschrijving

Inleiding

Gemeente Steenwijkerland ondersteunt inwonersinitiatieven sinds haar bestaan. In het Kernen- en wijkenbeleid zijn regelingen opgenomen waarbij het mogelijk is dat PBW's subsidie kunnen aanvragen voor het mogelijk maken van leefbaarheidsinitiatieven in hun kern of wijk. Dit betekent dat de besturen zelf het initiatief kunnen nemen voor projecten of dat inwoners via het PBW een initiatief tot uitvoering kunnen (laten) brengen. Voor inwoners betekent dit dus eigenlijk een getrapte aanvraag. Daarnaast zijn we in 2019 gestart met een tijdelijke regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard'. Een laagdrempelige regeling die voor alle inwoners bereikbaar is. De ingediende initiatieven worden door een externe commissie van een zevental inwoners uit Steenwijkerland beoordeeld. Deze regeling is een succes. Inwoners weten de regeling goed te vinden, creëren draagvlak en cofinanciering om zodoende zo snel mogelijk met hun initiatief aan de slag te kunnen.

Op dit moment kennen we dus drie smaken om inwonersinitiatieven te ondersteunen: het koppengeld via de PBW's, Dorpenmatrix via de PBW's of rechtstreeks via de regeling Inwonersinitiatieven zijn goud waard. Om de toegankelijkheid van de subsidies te vereenvoudigen, stellen we voor om een deel van deze regelingen te harmoniseren.

Huidige regelingen:

1. Koppengeld (subsidieverordening Kernen- en wijkenbeleid 2002). Met dit geld kunnen PBW's subsidie aanvragen om (hun) initiatieven te financieren of mede te financieren (in combinatie met andere financieringsbronnen);
2. Dorpenmatrix (subsidieverordening Kernen- en wijkenbeleid 2002). In combinatie met koppengeld kunnen PBW's deze subsidie aanvragen om (veelal grotere) initiatieven te financieren;
3. Inwonersinitiatieven zijn goud waard (tijdelijke regeling). Alle inwoners kunnen hier rechtstreeks een aanvraag doen voor financiële ondersteuning voor hun initiatief. Voor deze regeling is 20% cofinanciering vereist.

Om de toegankelijkheid, efficiency en vereenvoudiging van de regelingen te verbeteren stellen we voor om:

1. de PBW's hun eigen financiële mogelijkheden om inwonersinitiatieven aan te jagen of te ondersteunen door middel van het inzetten van koppengeld te handhaven. Hiermee hebben zij ook financiële middelen tot hun beschikking voor de verbetering van de leefbaarheid in de kernen en wijken;
2. de dorpenmatrix en de tijdelijke regeling Inwonersinitiatieven zijn goud waard te harmoniseren en in te zetten voor alle inwoners van Steenwijkerland. Dit door nadere regels, gebaseerd op de Algemene subsidieverordening 2018, in het leven te roepen. Deze nieuwe regeling (de nadere regels) is nagenoeg hetzelfde als de huidige tijdelijke regeling. De tijdelijke regeling komt dan ook te vervallen. Ook het koppengeld (zie 1) wordt in de nieuwe regeling geregeld.

In tegenstelling tot het huidige systeem kunnen dus zowel inwoners als PBW's aanspraak maken op deze nieuwe regeling.

Voorstel

Voorgesteld wordt om de subsidieverordening Kernen- en wijkenbeleid 2002 in te trekken.

Argumenten

De Inwoner op 1. We willen een gemeente zijn die initiatieven van haar inwoners omarmt en versterkt. De dorpenmatrixen zijn succesvol en we gaan verkennen hoe we dit kunnen opschalen. Er is ruimte voor initiatieven van inwoners. Zomaar een paar kreten uit het huidige coalitieakkoord.

Het doel is om zoveel mogelijk inwonersinitiatieven te ondersteunen en dit te doen door middel van een eenvoudige, laagdrempelige en breed toegankelijk regeling. Deze regeling kent dus een breed publiek dat rechtstreeks een beroep kan doen op financiële ondersteuning.

De PBW's koesteren we. Zij zijn belangrijke gesprekspartners en schakelorganisaties bij inwonersinitiatieven. Zij behouden daarom "eigen" financiële middelen (koppengeld) om buurtinitiatieven te (mede-)financieren;

Aan het huidig systeem, koppengeldregeling én matrix, kleven voor- en nadelen*:

Voordelen huidige regelingen:

- PBW's worden gestimuleerd om leefbaarheidsinitiatieven te genereren en te ondersteunen;
- PBW's hebben hierdoor een extra aantrekkingskracht voor inwoners en verstevigt hun positie;
- PBW's zijn rechtspersonen waardoor cofinanciering eenvoudiger wordt.

Nadelen huidige regelingen:

- Financiële middelen zijn "slechts" direct toegankelijk voor selecte inwonersorganisaties;
- Niet elke PBW is gefocust op leefbaarheidsinitiatieven;
- Voor sommige initiatiefnemers vormt PBW een (te) hoge drempel. PBW keurt initiatief af of heeft andere prioriteiten;
- Niet alle inwoners zijn op de hoogte van de PBW-mogelijkheden om inwonersinitiatieven te ondersteunen.

**Bovenstaande constatering komen uit het Rekenkameronderzoek 2018*

Bovenstaande voordelen komen terug in de nieuwe regeling. Deze nieuwe regeling biedt tevens een oplossing voor de nadelen van de huidige regelingen.

Uit evaluatie blijkt dat er zowel een beroep gedaan wordt op de regeling Inwonersinitiatieven zijn goud waard als via de PBW's.

Enkele cijfers over 2019:

		beschikbaar	uitgaven	aanvragen	structureel
A	Koppengeld	€ 83.800	€ 30.000	10	ja
B	Matrix	€ 100.000	€ 45.000	8	ja
C	Initiatieven	€ 80.000	€ 56.000	32 waarvan 21 gehonoreerd	eenmalig

De regelingen A en B hebben een directe relatie met onze Plaatselijke belangen en wijkorganisaties. Zij kunnen een beroep doen op deze financieringsbronnen om leefbaarheidsinitiatieven in hun kern of wijk financieel te ondersteunen. De besteding bedroeg zo'n 40% van het beschikbare budget.

Regeling C is voor inwoners zonder tussenkomst van een Plaatselijk belang of wijkvereniging. De besteding bedroeg zo'n 70% van het beschikbare budget.

Externe beoordeling en cofinanciering.

Het voorstel is om de regelingen B en C te harmoniseren tot één regeling.

Deze regeling heeft als belangrijk kenmerk dat een onafhankelijke externe adviescommissie van inwoners (vrijwilligers) adviseert over de toekenning van de subsidie. Tijdens de uitvoering van de tijdelijke regeling "Inwonersinitiatieven zijn goud waard" is gebleken dat deze vorm van advisering prettig werkt. De initiatiefnemers presenteren hun initiatieven aan de beoordelingscommissie en beantwoorden eventuele vragen. Voor de gemeente geeft deze adviescommissie een objectieve blik op de initiatieven en aan de hand van criteria en beoordelingskader komt zij tot een advies. Deze werkwijze is geëvalueerd met de commissie waarbij zij adviseert om de commissie uit te breiden naar 7 leden om de kwetsbaarheid te ondervangen. Hieraan geven wij gehoor. Uit deze evaluatie bleek ook dat de huidige criteria voldoen. Deze evaluatie wordt in een later stadium toegevoegd.

De werkwijze van de adviescommissie is geregeld in een zogenaamd Instellingsbesluit dat door ons college is vastgesteld. Op dit moment werven we nog enkele leden.

De nieuwe regeling kent wederom een subsidie van maximaal 80% van de aangevraagde subsidie. De cofinanciering is dus 20%. De ervaring leert dat deze cofinanciering goed haalbaar is en het initiatief

zelfs versterkt. De initiatiefnemers zijn creatief in het zoeken van financieringsbronnen en er ontstaan nieuwe verbindingen om initiatieven tot uitvoering te brengen. Maatwerk blijft natuurlijk altijd mogelijk. De gebiedscoördinatoren ondersteunen zowel de initiatiefnemers als de beoordelingscommissie.

De regeling is voor inwoners én Plaatselijke belangen en wijkverenigingen beschikbaar.

Kanttekeningen en risico's

Bij de vaststelling van de Nadere regels vervalt het "alleenrecht" van de PBW's om aanspraak te maken op de voormalige matrix dorpsplannen. Deze is opgegaan in de nieuwe initiatievenregeling waar ook overige initiatiefnemers een beroep op kunnen doen. Echter gelet op de cijfers van 2019 (zie bij argumenten) gaat dit financieel goed samen.

Het vaststellen van de Nadere Regels voor Inwonersinitiatieven 2020 is een bevoegdheid van ons college.

Duurzaamheid en social return

Niet van toepassing.

Financiële toelichting

De huidige regeling "matrix dorpsplannen" kent een jaarlijks budget van € 100.000. Voor de tijdelijke regeling "Inwonersinitiatieven zijn goud waard" is eenmalig een budget van € 80.000 beschikbaar gesteld. De regeling "Inwonersinitiatieven zijn goud waard" loopt binnenkort af. Dit betekent dat we het vanaf 2021 moeten doen met een structureel budget van € 100.000. Op basis van de werkelijke uitgaven en verwachtingen in 2019 is feitelijk een budget van € 140.000 benodigd. Dit betekent dat er op een gegeven moment het subsidieplafond wordt bereikt en dat er keuzes gemaakt moeten worden.

Participatie en communicatie

De wijziging van de regelingen zijn schriftelijk voorgelegd aan de PBW's. Op een enkele technische vraag na zijn er geen inhoudelijke reacties ontvangen.

Uitvoering en planning

De nieuwe regelingen treden na publicatie in werking.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit om de subsidieverordening Kernen- en wijkenbeleid 2002 in te trekken.